

Мартина Стефанова Николаева

IX"з" клас, Професионална гимназия по туризъм „Проф. д-р Асен Златаров“

град: Варна

Когато мълчанието убива

Събуждам се в три без петнайсет. Не от кошмар. От онова тежко чувство в стомаха, което идва винаги, когато си спомня. Сякаш някой ми е сложил камък върху гърдите и аз трябва да дишам през него. Завъртам се в леглото. Телефонът светва – няма съобщения. Разбира се, че няма. Вече две години никой не говори за онази вечер. Сякаш ако не я споменаваме, тя никога не се е случила. Но аз помня. Казвам се Мартина, но всички ми казват Марти. На шестнайсет съм, уча в Професионална гимназия по туризъм „Проф. д-р Асен Златаров“ в град Варна и имам две най-добри приятелки – Ева и Рени. Поне така си мислех. Две години. Две години нося една тайна, която бавно ме изяжда отвътре.

Беше на осми март. Женският ден. Смешно, нали? Ден, в който трябва да празнуваме живота, а ние унищожихме нечий. Ева имаше кола – малка, стара, сива. Караше я само когато баща ѝ беше в командировка, защото той не знаеше. Тя нямаше книжка. Никоя от нас нямаше. Бяхме само на четиринайсет. Цяла вечер бяхме на парти у една съученичка. Родителите ѝ ги нямаше. Някой донесе алкохол. Аз пих малко – просто за да не ми се подиграват. Рени не пи изобщо. Но Ева... Ева пи повече от всички. Беше ѝ забавно. Беше ѝ готино да се прави на голяма. Когато тръгнахме, трябваше да викам такси. Знам. Знам го сега. Знах го и тогава, но думите ми заседнаха в гърлото. – Я стига, Марти, не се прави на светица – каза Ева и запали двигателя. – Само до нас. Няма никой по улиците. Рени седна отпред. Аз – отзад. Затегнах колана.

Последното, което си спомням ясно, е светлината. Жълтата светлина на уличната лампа, която се люлееше от вятъра. И после – трясък. Нещо тежко се удари в предното стъкло. Колата подскочи. Аз изкрещях. Рени също. Ева спря. Спря толкова рязко, че се блъснах в предната седалка. – Какво беше това? – попитах с глас, който не звучеше като мой. Ева не отговори. Тя слезе от колата. Аз останах вътре, защото краката ми отказваха да ме държат. Но вратата беше отворена и чух как изкрещя. – Мамка му, мамка му, мамка му! Слязох. Рени също. На асфалта лежеше мъж. Възрастен. Очите му бяха затворени. От ухото му течеше кръв. Той беше на пешеходната пътека. Знаех, че е на пешеходната пътека, защото бялото на ивиците се виждаше под главата му. – Трябва да викаме линейка – казах аз. – Трябва... – Не! – Ева ме хвана за ръката. – Не, Марти, моля те. Нямам книжка. Бях пила. Ще ме затворят. – Човек е на земята! – гласът ми трепереше. – Ако викаме линейка, всичко ще излезе. Ще разберат за колата, за алкохола... Рени стоеше встрани. Мълчеше. Гледаше мъжа, после Ева, после мен. Нищо не каза. – Трябва да останем – опитах се аз. – Това е престъпление да избягаме. Учихме го в час по правосъдие. Това се нарича... – Не ме учи! – изкрещя Ева. Очите ѝ бяха червени. – Ти какво, искаш да съсипеш живота ми? И без това може да е мъртъв. Погледни го! Погледнах го. Не мърдаше. Кръвта вече беше стигнала до бордюра. – Качвай се – каза Ева. – Качвай се, или те оставям тук. И знаеш ли какво направих? Качих се. Качих се, защото се уплаших. Защото бях само на четиринайсет и не знаех какво да правя. Защото Ева винаги беше по-силната. Защото Рени мълчеше и аз реших, че може би тя знае нещо, което аз не знам. Колата потегли. През задното стъкло видях тялото на мъжа да става все по-малко, докато светлините на уличните лампи го погълнаха. Никоя не проговори през цялото пътуване.

На следващия ден в новините казаха, че Мартин Георгиев, на 58 години, е починал в болницата. Ударен от автомобил, който не е спрял на мястото на инцидента. Полицията издирва водача.

Закуската ми заседна в гърлото. Майка ми попита какво има. Казах ѝ, че ме боли стомах. Ева ми писа в „Инстаграм“: „Никой не разбра. Няма камери на този завой. Ако мълчим, няма как да разберат.“ Аз не отговорих. Рени ми писа по-късно: „Всичко ще бъде наред.“ Попитах я: „Как може да е наред, когато един човек умря?“ Тя не ми отговори.

Две години. Две години се преструвам, че съм нормална. Ходя на училище. Уча. Смя се с приятелките в междучасията. Пускам си видеа в „ТикТок“. Правя си селфита. Живея живота на шестнайсетгодишно момиче. Но през нощта не спя. Сънувам кръв по асфалта. Сънувам очите на мъжа, които не видях да отвори, но които ме гледат от тъмнината. Сънувам, че той има дъщеря, която го търси. И тя наистина го търси. Казва се Сяна. Учи в същото училище като мен, но е с една година по-голяма. Не сме си говорили никога. Но я виждам всеки ден пред входа – държи плакат с лицето на баща си и надпис: „ТЪРСЯ СПРАВЕДЛИВОСТ 738 ДНИ“. 738 дни. Тя брои всеки ден. Понякога някой от учителите я спира да влезе вътре. Понякога някой ученик ѝ се подиграва. Но тя идва пак. Всеки ден. Със същия плакат. Със същото изражение на лицето – спокойно, твърдо, сякаш нищо на света не може да я накара да спре. Аз я гледам от прозореца на втория етаж и си мисля: тя търси справедливост, а аз знам истината и мълча.

Един следобед не издържах. Седях в стаята си и гледах тавана. Телефонът звънна – Ева и Рени бяха в груповия чат. Пращаха мемета, смееха се, сякаш нищо не се е случило. Сякаш животът на човек не тежи върху раменете ни. Написах: „Как можете?“ Ева отговори: „Какво?“ „Как можете да се смеете, като знаете какво направихме?“ Мълчание. Дълго. После Ева: „Марти, не започвай пак. Изтървахме я. Случва се.“ „Човек умря.“ „Беше случайно. Не съм го искала.“ „Това няма значение. Избягахме.“ „Защото бяхме деца. Нямахме да ни се случи нищо хубаво, ако останем. Сега е късно. Няма какво да направим.“ Изключих телефона. Седях в тъмното и слушах сърцето си. То биеше толкова силно, че ми се струваше, че ще изскочи от гърдите ми. Няма какво да направим. Това каза Ева. Но аз знаех, че не е вярно.

На следващия ден не отидох в час. Отидох в полицията. Вратата беше тежка. Стъпалата – високи. Седях в чакалнята двамайсет минути, преди някой да ме забележи. Един униформен мъж ме попита какво търся. Казах му, че искам да говоря за едно неразкрито престъпление. Той ме изгледа странно. После ме заведе при една жена – инспектор Петрова. Беше на около четирийсет, с къса коса и уморени очи, но когато започнах да говоря, тя остави писалката и ме погледна право в лицето. – Искаш да кажеш, че знаеш кой е извършителят на катастрофата от преди две години? – попита тя. Кимнах. – Казваш, че си била в колата? – Да. – Защо идваш чак сега? Погледнах ръцете си. Трепереха. – Защото бях малка и уплашена. И защото... защото всеки ден виждам дъщерята на човека, който умря. Тя стои пред училището ми с плакат и търси справедливост. А аз имам истината и я държа в себе си от две години. И не мога повече. Гласът ми се счупи. Инспектор Петрова ми донесе вода. Не бързаше. Не ме натискаше. Изчака да се успокоя. После започнах да разказвам всичко. Имената. Вечерта. Колата. Алкохола. Мъжа на пешеходната пътека. Как Ева отказа да вика линейка. Как потеглихме. Как го оставихме там. Когато свърших, инспектор Петрова въздъхна дълбоко. – Знаеш ли какво означава това, което правиш? Кимнах. – Че ще загубя приятелките си. – Да – каза тя. – Но ще спечелиш себе си. Не разбрах напълно тогава какво иска да каже. Но после, когато излязох от полицията и въздухът ме удари в лицето – студен, остър, като шамар – разбрах. Бях казала истината. За първи път от две години дишах свободно.

Ева разбра на другия ден. Полицаяте я извикаха в присъствието на родителите ѝ. Същото направиха и с Рени. Аз не бях там, но си представям какво е било. Ева ми писа десет съобщения

за пет минути. Първото беше: „Предателка!“. После: „Съсипа ми живота!“. После: „Никога няма да ти простя!“. После: „Мразя те!“. Прочетох ги. Не отговорих. Рени не ми писа. Тя просто ме премахна от всички социални мрежи. Сякаш никога не съм съществувала. В училище новината се разпространи за ден. Някои ме гледаха с уважение. Повечето – с недоверие. Чух как някой каза: „Тя предаде най-добрите си приятелки“. Друг отговори: „Ами те са убили човек“. Не знам кой беше правият. Знаех само, че вече не нося камъка върху гърдите си.

Седмица по-късно, пред училище, срещнах Сияна. Тя стоеше на обичайното си място, но без плакат. Държеше само една чаша кафе и гледаше към входа. Когато ме видя, приближи. – Ти си Мартина, нали? – попита. Кимнах. – Обадиха ми се от полицията. Казаха ми, че ти си отишла да кажеш истината. Не знаех какво да кажа. Устните ми бяха сухи. – Защо го направи? – попита тя. Гласът ѝ беше тих. Не обвинявах. Просто... питащ. – Защото всяка сутрин те гледах от прозореца – казах. – И си мислех, че твоята баща заслужава някой да каже истината. И че аз... аз бях там. И можех да направя нещо още тогава. И не го направих. И се страхувах две години. И... Запънах се. Очите ми се напълниха със сълзи. Сияна ме хвана за ръката. Ръката ѝ беше топла. – Баща ми винаги казваше – започна тя бавно –, че истината боли, но освобождава. Сълзите ми потекоха. – Съжалевам – прошепнах. – Съжалевам, че не казах нищо тогава. Съжалевам, че ти трябваше да чакаш две години. Съжалевам, че той... – Знаем – каза тя. – Знаем. За момент стояхме мълчаливо. После тя ме погледна право в очите. – Той няма да се върне. Но ти направи нещо, което много хора не биха направили. Дойде. Каза истината. Понесе последствията. – Загубих приятелите си – казах тихо. – Понякога – отвърна тя – приятелите, които те карат да мълчиш пред несправедливостта, не са истински приятели. Никога не бях си го представяла така.

Следващите месеци не бяха лесни. В училище някои спряха да ми говорят. Други ме гледаха с учудване, сякаш бях някакъв странен вид. Ева беше изключена за един месец, а срещу нея беше образувано наказателно производство. Рени също. Адвокатите казваха, че като непълнолетни, вероятно ще получат пробация, но ще носят това цял живот. Понякога се питах дали постъпих правилно. После си спомнях лицето на Сияна пред училище. Плаката. Броените дни. Тишината, в която живееше, докато аз мълчах. И знаех, че няма друг начин.

Днес е 21 май. Обявяват резултатите от конкурса „Справедливостта има лице“. Не знам дали ще спечеля, нито дали изобщо ще изпратят този разказ. Но го написах. Защото исках някой да прочете историята на едно момиче, което разбра, че справедливостта не е дума от учебниците. Не е нещо, което идва от само себе си. Не е нещо, което някой друг ще донесе. Справедливостта е избор. Моят избор беше да спра да мълча. Сега, когато го погледна назад, разбирам какво имаше предвид инспектор Петрова, когато каза, че ще спечеля себе си. Защото в деня, в който влязох в полицията, спрях да бъда момичето, което бяга. И станах момичето, което остава. А може би точно това е лицето на справедливостта.